

ÔÀÌÈËÜÍÛÅ È ĐÎÄÑÒÂÅÍÛÅ ÑÂßÇÈ ÑÅËÜÑÊÎÃÎ ÄÓÔÎÂÅÍÑÒÂÀ ÊÀ-ĐÅËÜÑÊÈÖ ÏÐÈÖÎÀ

Åâòîð Åâääíèÿ Äìèòðèåâíà Ñóñëîâà
27.08.2012 á.

Summary. The investigation is focused around the problem of clergy dynasties formation in Karelia at the beginning of the 18th century. The analyzing of Scribe books, Census books in comparing with records from the archive of Olonets military commanders gives a various historical data about families and relatives of karelian clergy in Early Modern time. Excel computer programme allowed to create a diagram for presenting and generalization of data about social origin and relatives of parish clergy at a new level.

Â ðàáíòàõ È. Â. xâðíýéïâíé
è ï. Â. lóëüêèíà èçö÷áí áïïðõñ í áúòlâàíèè ïðàéòèè ìàñëåäíàíèÿ
öäðéïâíûõ äïëæíïñòåé á êäðâëüñêèõ ïðëõñäåõ â ðàííåâ ïíâíà áðâìÿ. Â ÷àñòíñòè,
È. Â. xâðíýéïâà áûýâèéà áâlâäéïâèè áâoo ñâýùâííè÷åñêèõ äéíâñòèé,
ïðâäñòåàèoåèé èîòîðûõ ñeoæèéè á Èíäíñæñêí, xâðíøæñêí, lïâåíâoêí è
lóâíæäïðñêí ïðëõñäå ìá ïðòýæáíè ìâñêëüèéõ ñòïéâòéé ïï iññöïâû ì áðâäíëñíû
éíâàì XVI-&-XVII áâéâà [xâðíýéïâà è äð., 1999: 36–50; xâðíýéïâà, 2002: 9–23].
I. Â. lóëüèéí, ïíèðâÿñü íà áèòïâû ìàòåðèàëü íà÷áëà XVIII ñòïéâðòéÿ,
ïðèøåé è ïðòøâíñæñêí ãûâíäó. Èññëåäíàòåëü óoââðæääåò, ÷òí â Èíäíñæñêí
ïðëõñäå íá ñòïéâëëñü ñâïâéííè ïðââïñòåäííñòè â ïðââäà-å õâðéïâíûõ äïëæíñòåé
[lóëüèéí, 2000: 150–155]. Ñ õí÷éè çðâáíèÿ ï. Â. lóëüèéí, â XVIII áâéâ
òðâäèòéÿ ìâñëåäíàíèÿ öâðéïâíûõ äïëæíñòåé íââëoáíé õéïðâíèëàñü â ïííâöéíé
âïðòéè è «ñòàââëañü ñéâáíðâcâéòíé» [lóëüèéí, 2009: 109].

Â öåëì, â èñöîðèïåðàôèè
ñëïæèëîñü iðäëñòåâëåíèå ï òì, ÷òî åî åòîðîé iïëîâèíå XVII ååêà iïâñåìåñòîí
ðåñïðîñòåðàíèåñü iðåèòèåà íåñëåäîâåíèÿ öåðèïåíûõ äïèæíñòåé. lïåíåé îòïðîñ íá
ïñíåáííñòöþ ñëéäåñûåàíèÿ äëíåñòøèé äöôíäåíñòåà à ðåííåå áïåíà áððåíÿ ïñòååðòñÿ lïåçò-åííñ.

â òîì ÷ëñéå íá ìàòåðèàëåð êàðåðëüñéòò ïðèñíäíâ. Â
 ýóéé ñäýçè ïðåäñòàäéýåòñý áàæíû ãûýåèòú ñíöèàëüíâ ïðèñòíæääíéå êëèðèéíâ è
 íðè÷åòíèéíâ, ñéòøæèåðéòò â íðëñíäàð Çàííäæñéòò ïíñòñòíâ â íà-àéå XVIII â.,
 íðîñéåäéòù èò òàëëüíû è ðíñòñòíâ ñäýçè.

Èñòî÷íèêè.

Á Íñííáó éññéåäåíåíéý ííéíæåáá íäðåíéñíáý éíéåáá 1707 á., éíòíðåý ñííååðæèò
ñåååååíéý íá èíåíáó è íò÷åñòåååò íðéötiñééò ééééðéééíá è
íðé÷åóíééíá, í loæññéíí ñíñòåååå åó äåíðiñçyéñòå. Äéý áíññòåííåéåíéý óåíéëüíúô
ñåýçåé ååóñååíñòåå, ñéóæéååååíí 1707 á. á éåðåéüñééò íðéötiååò, èñííëüçíååú
ñåååååíéý ÷åòüðååò iéññòåüô è ååóó íäðåíéñíüô éíéåá. Óðé iéññòåüô éíéåé — 1563,
1582/83 áá. è ÷åñòé÷íí 1628–1631 áá. ííóåéééíååíú, íñòåéüíúå —
iéññòåååý éíéåáá 1616–1619 áá. íäðåíéñíüå éíéåé 1646 è 1678 áá. íá
ííóåéééíååíú è öðåíýöñý á ñíñòååå åííáá 1209 «Íííåñòíúé íðééåà» Ðíññééñéíáíí
åðöéååå åðåååíéó åéòåå (ÐÅÅÅ). Íñííáó íåñòí á èçó÷åíéé íðíåéåíù çåíéíåþo åéòù,
íøéíæéåøéåñý á öííáá 98 «Íéííåøéåý åíååíåñéåý èçåáá» åðöéååå Ñåíéò-íåòååðååñéíáíí
éíñòéòóòå èñòíðéé ÐÀÍ, ýéåéòðíííúå éííéé èíòíðüô çå 1649–1681 áá. áúéé
åñòóííú ååòíðó á ÈÈÉIÉÉ. Ñíéíñííé íðíñííò íííñí÷éñéåííüô ÷åéíåéòíúô æéòååéé
íííåøéåíáíí åóçåäå, íòíéñíé çåíñééò ñòåðíñò, íåéåçíüô íäýøååé åíååíá, ôéíåíñííáé
é åäíéíéñòåðåøéåííé åééóíåíðåøéé ííçåíééé åúýåéöü öíééåéüíúå ñåååååíéý í ååýøåéüíñòé
íðéötiñééò öéééðééíá è íðé÷åóíééíá, èó åçåéííñííøåíéýð ñ íðééñíæåíàé. Níññòååééíáé
åúýåéåííüô íåðåååéåéíá ñ éíóíðiåøéåé íéññòåüô è íåðåíéñíüô
éíéå ííçåíéééíí ñíñòåååéöü èñ-åðíñååþbuå ííéíüé ñíéñíé ñåýùååííñéóæèòååéé è íéååøéö
÷éåííá íðé÷åíá, ñéóæéååøéö åí åñååð åçó÷åííüô åéåðåéüñééò íðéötiååò ñ íåðååééíú XVI
íí íå÷åéíí XVIII ååéíá, åúýåéöü éíáíá èó åééæåéøéö ðíññòååííééíá, ååååøéö iéññéé
íåðåç æéçíé, íñííååíííí ååð, ÷üý ååýøåéüíñòü íðéøéåñü íá åòíðóþ ííéíéíó XVII
ñóíéååééý.

六

Â ÈËÈÌÈÉ ñ èñïíüèçâàíéåì
 êñïíüpoåðííé iöïäðaiù Excel áúëä ðäçðåáîòäíá ãðàòôè÷åñêäý öååðòíay äèàäðäíìà —
 «Íðåäíñòååííñòú ïi ðiäñòåó ñåÿüäíí- è öåðêîñiñéóæòåëåé â iöðõtäåò
 lëííäöéíäí òäçäà ià ià-÷åéí XVIII ååéå». Â íåå åêéþ÷åíû ñååäåíéy i òaièëüíûò è
 ðiñòååííûò ñåÿçýö 266 êèéðêéíå è iöð-÷åòíééíå, ñeoæèåøò è 1707 å. è iöðèññiäèåøò
 èç iåñòííäí åooðiååñòåå (âñååñi å éíéåå oííiyíòò 345 ÷åéííå iöð-÷òå). Åäííûå
 ñåðòííèðiååíú ïi ñåiüyí è åéíåñòèyì, iöðåäñòååèòåéè êòòðûò ñiñòiýéè â iöð-÷òå
 iåííäí èéé åñéïtëüéò ñiñòåäíéò iöðèñíäí. B-÷åééè iöðåäíàçíå÷åíû äëý iåíçíå÷åíéy
 õåíí-÷åé iöðåäíñòååííñòé iïéíéåíéé: èåæäåý èç iéö ñiäåðæèò ñååäåíéy i òíi èéé
 èíí èééðééå èéé iöð-÷åòíééå, ñeoæèåøò å òíò èéé
 èííé iòðåçíè åðåíåíè (â 1560 õ, 1580 õ, 1610 õ, 1620 õ, 1640—1660 õ, 1670—1690 õ,
 1700 õ åå.). B-÷åééè iöðííòåðiååíû
 èåòéíñéèò òéôðåíè äëý iåíçíå÷åíéy iïéíéåííäí ðiäñòåå è iêðåøåíû iïðåäåéåííû
 öååðòíi å çååéñèíñòé iò öåðéíñíé åíéæíñòé, êîòiðöþ çåíèåé oíò èéé èííé ÷åéí
 iöð-÷òå.

Âúâíäû.

„Åðàðè-åññéàÿ òàáéèëöà iïçâîèëëà iïðíäåññíñòðèðíåàòü, ÷òî áîëüøèíñòåî éëèðèëëå è
ïðè-÷åñíèëëå Çaiúåæñèëö iïäñòå, ñëóáæèåðèö à 1707 å., iïðíèññíäëëè èç
iññòåííå äóôñíååíñòåà: 266 èç 345. Iïðíñëåæèåàþòñý ðíäññíåíúå ñåýùåíñíñéóæèòååëå
è iëäåäðèö ÷ëåííå ïðè-÷òå îí àòîïðíå (68),
òðåðöüååííå (85), -åòååðòååííå (69), iïvõååííå (22), øåñòååííå (16) è ñåäüüååííå (6) iïëèëåéé.

Èàè àèäïí èç
òàáèèööù, áïéïàüå áåòåè ñòàðèííüö äéìàñòèé ñâýùåííñëöóæèòåëåé, ðïäííà÷-àëüíèéè
éòìðüö åûýâèýþòñý ïì ièñöíàüì êíéåäì 1560 ö è 1580 ö åäã, ê íà-àëö XVIII å.
çìà-èòåëüííüö ðäñøèðéèëñü, å öíi-+ñëå çà ñ-åò iäðåðiäñå ñüñíàé èéèöóëèíå å
ñiñåäíéå iðeöñäü. Yöi iðeååëëí è åæüíåéðåíö ðàñøèðåíèþ ðïäñòåäííüö ñâýçåé ñðåäë
äööñäåñíñöåà. Å ÷-àñòíñöè, ö 62 ö èåðååå, öðååö åüýéñíå, iäèííàäöåòè åüý-÷-éíå è
iðiñéöðíèöù ñëöóæèéè å 1707 å. å öåðéèååö ðïäñòåäííéè: ñüñíàüý (44),
ièñöíàüíèéè (30), áðåòüý (45), åÿüäüý (15), áîóéè (3), iðiäíèæåëè ñëöóæåíéå iòåö,
åäå è çöyü.

Ê ìà-àéö XVIII âåéà ñéëäüâàþöñý
âåðåúâ ïöñéåæèåàìû ïí èñòî-íééàï äéíàñòè äüýéííâ, äüý-÷éïâ è íííàðåé. Èó
ðíäííà-àéüíééàï áûéè íá òíéüéï ñúííâüý ñâýùåííñéóæòåéäé, íí è íéäåøèå ÷éåíû
ïðè-ðíâ. Íöååéüíû áéééðééè çåéðåíëýþò çå ñâïèïè ñâïüýè äíéæíñòè ïðíñéóðíèö,
íåðåååååäý èö ñâñòðàï è äí-åðýï.

Âi âòîðíé íïèïâèå XVII – íá-àëå
XVIII âåéèå çà-àñòóþ íáðóðåæñý ðïáïåíä íðéïöeï íáñéåäåàíéy âïéæíñòåé — ìò
ñòàðøååí áðàòå è íëàäåòåíó. Äïéæíñòå èïåâèüíí ÷àñòî íåðåäåàéèñü íå áðàòó, à
ñúíó. Â áïéüøéíñòåå èåðåéùñéèôd íðéöïåíä åïéïòü åí íá-àëå XVIII âåéèå åëý ñúñíåé
ñåëüñéïåí åóòíåñíñòåå ñïòðåíÿéèñü øèðïîéå åïçïíøíñòè íðïåâèæåíéy íï ñëóøåå, à
òåéèå åïçûðåùåíéy è ååéó ìòïåí.

Áëàãîääàðíñòè

Èññëåäâàíèå âûïíéíåí î ïðè
ôèíàíñîåí èíäååðæéå ÐÃÍÔ à ðàìèåõ íàó-íí-èññëåäâàòåëüñêåí î ïðíåêòà «Öåðêåü è
êðåñòüýñéåíà ñííáúåñòåíà à Èàðåéèè ýíñòè ðàííååí î ííäíåí âðåíàíè»,¹ 11–31–00348à.

Đàáìòà áúííéíyâòñý â ðàìèàò
lõiâòàììû ñòòàòååè-÷åñéîáñ ðàçâèòëÿ lãoòÃÓ íà 2012–2016 áã. â õíäå
ðåàéèçàòèè êíííéåñhà iáðñíòëyòéè ï ðàçâèòèþ íáó-÷í-èññéååäíàòåéüñéé
ääyòåéüññòè.

Èñòî÷íèêè

lēñōñâàÿ
éíéää́ láíñáæñéié íýöeíú Çáíñáæñéié ííëíâèíú Á. Èéoà÷åâà 1563 á. //
làoåðèàëéü íí èñòlðèè íaðtäiá ÑÑÑD. Åüi. 1: làoåðèàëéü íí èñòlðèè Èàðåëüñéié
ÁÑÑD: lēñóñâúá éíéää́ láíñáæñéié íýöeíú 1496 è 1563 áâ.
/ lítäiò. è íä-. Á. I. Áíäðéyøåâ; lítä ðää. I. I. lítéðiññéïäi. È., 1930. N. 57–254.

Ieñöîâäy
êéääà Çäiñiäæñeié iïeñiäeíu lâiñiäæñeié iyòeíu Å. Å. Ieñiäåååå
è iïäüy-ääi Ñ. Eöcüiäeía 1582/83 ä. // Eñöiðëy Èäðåëëè XVI–XVII âå.
â åiñiäoiaòäo: Asiakirjoja Karjalan Historiasta 1500 ja 1600 luvulta / Iiñäiò.
ê iä-. è öää. È. Å. xäöiyëiâié, È. Èäòäyëa. Iäòödçäåiñë;
Eñiñöö 1993 Ò 3 Ñ 35–341

Íèñöîâàÿ
êíéàà Cäúíåæñêèò ïäíñòàâ íáúíåæñêé íïòèíû Š Äåéêà

äüyèà È. Ëüäîñêîñ 1616–1619 ää. //
ĐÃÄÄÀ. Ô. 1209. lì. 1. Éí. 8551.
458 è.; Éí. 8554. 939 è.

Íeñõâäy
éíéà Çáííâæñêèõ ïäíñòâ Íáíâæñéïé ïýöèíû Í. Íäíèà è ïäüy-åäí
Ñ. Êïüéïà 1628–1631 ää. (ñäìü ïäíñòâ Íeñõâöéïä è Åuãçäðñéïä
ñòäïä) // Òäi æå. Ëi. 308. 870 è.

Íâðâíèñíáy
éíéääà Çàííáæñéèö íiäíñòíâ È. Íèñàíñéíâ, È. Ñóíèíà,
íiäüy-ááí ß. Áóóéíüååà 1646 á. //
Óái æå. Éí. 980. 577 è.

Íâðâíëñíäy
éíéà Çáííåæñéèõ ïíñòíâ ìéíåöéíâí óåçää
È. À. Áíé-éíâà, È. I. Áíé-éíâà, ïäüy-åâí È. Åáiýéíâà
1678 ä. // Òâí æâ. Èí. 1137.
x. 1. 186 è.; x. 2. 427 è.

Íáðáíëñíáý
Éíéàá æðóáéåé íññáäà, ñòðåáëüôíâ, íóþéàðåé, íðèéàçíûô ñëóæðóåé åé è
öððêíâíñëóæðóåéåé Á. Á. Éíðåéíâà;
-ðåñòííäéäåéü-ðñéèô, ííáñòûðñéèô è ááðöíâûô ëðåñòüýí Íðòéíñéíé è Øóéñéíé
ííáñéí ëííðóéíâí óáçää Í. É. Íððåéíûâà è Á. Ö. Áíéíâéíà;
ííáñù-üô, ííáñòûðñéèô, ááðöíâûô ëðåñòüýí è öáðéíâíñëóæðóåéåé Íëíáðóéíâí
óáçää, Nyííçáðñéíé è Náyòíçáðñéíé áíéíñòåé è náié Èíñéèô ííáñòûðñéíâ
Á. Á. Áíðåéåâà 1707 á. // Óài æå. Éí. 8578.
612 è.; Éí. 8579. 550 è.

Íéííáöéàÿ áíâáíáñéàÿ èçáà //
Àðõéà Náíéó-läöåðáðãñéáí éíñòèòóòà èñòîðèè ĐÀÍ. Ô. 98. Èàðòííú 1–10 (1649–1681 ãã.).

Nièñîê
ëèòåðàòóðû

Áîâìñéîâñèé, 1912 Áîâìñéîâñèé è ì.ì.
Çàìñéîâ ñàïíóïðàâëåíèá íà Ðóññéï Ñââåðå â XVII á. Ò. 2. Äåýòåëüíñòù
çàìñéîâ íèðå. Çàìñòâ í è ãïñóàäðñòâ. Ì.: Èï. Í-âî èñòîðèè è äðåâíñòùåé ðîññèéñèé
ïðè ìñéîâñéï óí-òå. 1912.

Âåðþæñêèé, 1908 Âåðþæñêèé Å.Ì.
Âòàíàñêèé, àððóèåïèñêèí Óïëíäiðñêèé. Åâi æèçíü è òðóäû â ñâýçè ñ èñòîðèåé
Óïëíäiðñêèé åïåððóèè çà iåðâûå 20 ëäò åâ ñóùåñòâîâàíèÿ è åïíáuå Ðóññêèé öåðêåè
â eïíöå XVII å. Öåðêîâí-èñòîðè÷åñêèé i-åðê. Nïá.: Òèïäðàôèÿ È.Å.Ëåíòüååà,
1908

Çíàìåíñêèé, 2003 Çíàìåíñêèé Í.Â.
Íðeoñäñêèå áöóñâåññoâî íà Ðóñè. Níá.: Èçääòåëüñêèé äíî «Èíëî», 2003. N. 1–178
(íàðâèçä. ñ èçä. 1867 å.)

Êàðòàøåâ, 1992   Êàðòàøåâ À.Â.
Ñíáðàíèå ñí÷èíàíèé. Î-áðéè ëì èñòîñòå ðóññêèé öåðêåè: â 2 ò. Í.: Òåððà, 1992. Ø. 2. (ëîðåñòèç, ï. èçç., 1959.)

läðeñíi,
2009 läðeñíi Å. Å. ïðàâññëàâñíi äööñâåñòåî ðóñññéïäå ãiðñäà XVIII
âññéå: ååñâåæïäèëý ñâÿùåñíi-ôåðéññéóæèòåëåé Öåâðè. I., 2009.

Íóëüééí,
2000 Íóëüééí I.Â.
Êíäíííæñééé íöðöíä á íà÷àëå XVIII á. // Êíäíííæñééé éðäé á èñòíðèé
Éäðäééé è Ðíññéé: íàðåðèàëü III Éðäåáåâá÷åñééö ÷òåíèé, íñáýüáííûö íàïýòé
Ñ.Â.Øäæáiñéíäí (á. íàðíçåâáñé – á. Êíäíííä, 7–8 äïðåéý 2000 á.).
íàðíçåâáñé, Êíäíííä, 2000. Ñ. 150–155.

Ílööüêéí,
2009 Ílööüêéí Í.Â. Íðàâîñëàâíûé ïðèõíä è âëàñòù â ñåðåäéíå XVIII – ìà÷àëå XX â. (íì ìàðåðèàëì ëííàðöèé). Íåðõíçàâíñé, 2009.

Ñìèðíîâ,
2004 Ñìèðíîâ Ñ.È. Äðåâíåðóññèé äóóñâíèé. Èññëåâàíèå ï ì èñòîðèè
öðåðêîâíññâíûé áûòà. Í.: Íðàâíñéâáíûé Ñâýò-Öèõíîññèé Áïâíññâññèé è íñòèòóò,
2004. (íåðåèçä. ñ èçä. 1913 å.).

Ñòåôàíâè÷,
2002 Ñòåôàíâè÷ I.N. Iðèõïä è ïðèõïäñêïå äóôïâåíñòâî â Ðîññèè â XVI–XVII
âåêæö / ïòå. ðää. Á. Í. Öëèðÿ. I., 2002.

xåðíyéîâà
è äð., 1999 **xåðíyéîâà È.**, Øåâöîâ Ä., ïóäüøåâ Ä. Óñiåíñéay
öåðéîâü â Èíïäññå: äåíü íûåðøiéé è ååé iéíóåðøéé (è èñòîðè öåðéîâíññ
ïðeõñâà) // **Èðååâåä 10** èåò: ñá. ñòàðøåé. ïàðõçàâññé, 1999. N. 36–50.

xaðíýéîâà, 2002 xâðíýêîâà È.À.
«Ðíâññéîâíïå ãðâåâ Áíáðåý è Ñâåíáà Áåíèñíâûõ» —; éâãåíäà èëè ôàëüñèôèåöèy? // Studia Slavica Finlandensia. T. 19: Íðâåâåéù çâlëè è ñíçíáíèy (Boundaries of Earth and Consciousness). Helsinki, 2002. C. 9—23.